

מסורת הש"ס

(6) ופירושיו ד: ד"ב טו: (3) [ש"י חס' מנילה 1 ד"ה (מנילה) 8] (מנילה 1,1) (ד' מנחות ק, 10) (אלף מן אילת קמח כ"ה כרשיי שג"י).

תורה אור השלם
1. למנצח על אילת
השחר מומור לדוד:
תהלים כב א

הגהות הב"ח

(6) רש"י ד"ה אשתא פי
של ימות הסוף
המחממת את החול:

רבינו חננאל

שילוח דקייטא, פי ארית
הקין. כלומר העולם
כולו חס ואפילו תוסף
עשירי [טעם] מנחות
הקין. אישכא דסיוטא, פי
המחממת של סוף אילת
שאר חוקה [לא הותא]
מתגברת על הקרנן שיש
בעולם, כמו הנחיר הנותן
אילתו וסבביו כצמצם
הרבה ואש חוקה אש
מחממת. נמא ליה שפיר
התמה מפעל לבא ולבא
שנאמר למנצח על אילת
השחר, נמשל השחר
באילת, מה אילת קרניה
מפצלת לבא, ולבא
כן השחר מפעל לבא
ולבא, וירושלמי א"ר
גינאי סאליה השחר עד
שיאור המזרח ארס מהלך
ד' מילין, ומשיאר המזרח
עד שיתבן החמה ארס
מהלך ד' מילין, ואמר
השמש יצא על הארץ
ולוט בא צעירה ואמר
לדור חזי לי הווא תארי
שיאר המזרח ארס מהלך
ד' מילין, וכמו השחר
עלה ואיצו המלאכים,
היה לו לומר כמו השחר
עלה וכתב וכמו, מילה
דמיון לחברתה, כסם
שפשיאר המזרח מהלך
ד' מילין [כן סאליה השחר
עד שיאר המזרח ד'
מילין], שחטו את המזרח
והוציאוהו לבית השפחה.
פי' טעו חזו תימור של
לכנה ודמו שהארץ המזרח
ושחטו את המזרח ורזה
לילה, וכתב את הכבש
אורי תעשה בבקר, לפיכך
נפסל והוציאוהו לבית
השפחה, ואריקאנא למחני
בולחיו יום הכפורים
לא תמצא הלכנה עולה
במזרח קרוב ליום אלא
[במקום החדש, אבל אלא
הכפורים הלכנה שוקעת
שתי שעות קודם השחר,
ומי אבד דר' אבין לא זו
שנקצתה בלילה שחורף,
שלא ביוון נפסלה, ומלי
שרת מקדשן אפילו שלא
בזמנא].

אמר להם הממונה

פרק שלישי יומא

כ"ב

מוסף רש"י

לא זו בלבד אמרו.
תמיד שנשטח בלילה יאל
לית השפחה, אלא אף
מליקת העוף וקמיטא אף
מנחה, ולאו קרנן חשבו
הוא דלון נאן כתיב, אס
נפשו בלילה יאל לבית
השפחה [מנחות פ, 8].

תוס' ישנים

ריחא דשפחה, כשר שחן
שקעה למחרת כי ואלו
אובלו יתר מנחתא: אלא
למיר לא נמנה ליתכ
כ"י, מיהא טייל עמלא
מודו דנמנה ליכח מדברנן
ולכיה ליתכ טייל ומנ
נמי קראח על פה לא יאל
אלמלא מדברנן ליתכ ליתכ
ונבנין נמי הפירוש טוסין
בגדין משלשין כדלמלא
מנחה (דף טו, יט): תצא
לית השפחה והשפחה
ריחא למה לי שפחה
משום פסול לילה חשוק
למיר ששטח למי ששטח
תמיד דרשנוהו הטייל עולה
קדשנו של יקדים דבר
למיר של שחר ואמר
רבי דילמא לא מירי אלס
בשקיעה שצ"ר לקדים
הקטנה התמיד אי נמי
למיר כדלמירן בפרק
התכלת (דף מט, נב) אין
התמיד מנחתא ופסחים
ואם תאמר חשוק לילה
שנמלקה קודם פסחית
היכל ואמרנן בפרק תפא
דעירובין (דף כ, 3) שלמים
למיר כדלמירן בפרק
ששטח קודם פסחית
היכל פסולין כ"י ויש
לומר ששפחה כד קודם
ששטח התמיד אי נמי
לא פסולין אלס שלמים
דוקא דכתיב כהו פסח
אלס מועד ולא חשוק העוף
אף על גב דתנן אין
השחוט את התמיד ששטח
עד ששחוט קול שער
הגדול שנשטח י"ל מדברנן:
ומנחה שנקמלה תלא לית
השפחה, וא"ת מתי איריא
נקמלה אפילו לא נקמלה
נמי כיון שקדשה בכלי
נמי תלא לית השפחה
התן פרק שני דמעילה
(דף ט, קדוש כלי השפח
ליפסול בטביל יום ויחמשה
פסחים ובלילה י"ל דלית
דחם מירי בעמוד השחר
אלס לית דחם מירי
בשקיעת התמה דכיון
ששקעה התמה על הקומן
נפסלה בלילה תדע דתנן
כ"ב דמעילה כהו הכי
הקומן והלכנה והקודם
הכשור ליפסול בטביל יום
ונחמשה פסחים ובלילה
אמאי תנא קומן כיון
דנפלה ליל בני מנחה אלס
ש"מ דלשחוטעין בני קומן
דשקיעת התמה נפסל
הקומן אי לא תימא דעני
משום סיפא דקדוש וחיבין
עלי משום נזר כ"י ובשרא
היא דהיי נפסל בשקיעת
התמה דהא קומן התמה
דומיא דדס דנפסל בשקיעת
התמה כדלמירן בוכחם
(דף ט, ו) וכמה דוכתי
תנא דס: ומנחה שנקמלה
היה הוכח בלילה כפי עמלא:

אלא אפילו עולת העוף שנמלקה ומנחה שנמלקה תצא לבית
השפחה. משמע דמשום דנעשו בלילה ותימנה מיופוק ליה
משום דקדשו קודם לתמיד של שחר ואמרנן [ולקמן דף לז] מניין שלא
יהא דבר קודם לתמיד של שחר דכתיב העולה עולה ראשונה וכן

בפ"ק דעירובין (דף כ, 3) דלמיר שלמים
ששחט קודם פסחית דלמות היכל
פסולין שנאמר ושחטו פסח אהל
מועד ולמה לי קרא חשוק ליה דקודם
תמיד שחטן דכיון דלא נפתחו דלתות
היכל א"כ לא נשחט התמיד דלע"ג
דלא כתיב ביה ושחטו פסח אהל מועד
משלמים גמרי' דלא לשחוט ליה אלס
בזמן שהוא פסחית דתנן בתמיד
(דף ל, 3) לא היה השחוט שחוט עד
שהיה שומע קול שער הגדול שנפתח
מיו יס דלמות היכל כשנפתחו
הדלתות ושחט התמיד ושחט סוגרו
דלמים וי"ל דלא תסריך קרא למיפסל
למיר ששחט (פסחים דף טו, טז)
ההוא בהקטרה דווקא איירי כדמכח
כ"ב: תמיד נשחט (פסחים דף טו, טז)
ועוד דכתיב קרא דוערך עליה
העולה איירי בהקטרה ועוד אורי'
דהא דלמיר שלם יהא דבר קודם
לתמיד היינו למנוה וכן אימא דקדוש
בפ' התכלת (מנחות דף מט, טז) וזהו דלא
פסולין בשמעתא משום דהיי קודם
פסחית דלמות היכל וי"ל דלא מיפסל
אלס בשחטתו כדכתיב ושחטו אהל
במליקת וקמיטא לא והשחט למאי
דלמירן העולה עולה ראשונה אינו
אלס למנוה א"כ עליה השלם כל
הקרבנות נמי לא היה אלס למנוה
ותימנה דלמיר כ"ב: אלו דברים (פסחים
דף טז, טז) שחטו ונדע שמשחטו הכעלים
את ידם יאל לבית השפחה וא"ל אחרת
לא בעי עקירה פסולת מחמת מאי
קא היו משום דשחטו אחר תמיד
של בין הערבין וכו' הא אמרנן
דלמנוה נעמלא וי"ל אס הקריבו
כשר אלס אסור להקריב האימורים
אחר התמיד ולכ"י יאל הכשר לבית

השפחה וא"ת ויעלה וילין אותו בראשו של מנחה ויש לומר דסבר
כ"ב: למה מועלת בראשו של מנחה דפלוגמא דאמוראי היא בפרק
המנחה מקדש (נחמס דף פז, ו) ודילמא הוא אמורא דלמיר התם לא
בעי עקירה סבר כוונתה ואם תאמר אכתי אמאי יאל לבית השפחה
נשחרי כשר בוריקת דס בלא הקטרת אימורים דכיון דלא אפשר
להקטירם נמא עשאו כמי שנטמאו או שאבדו וכי האי גוונא קאמר
כ"ב: תמיד נשחט (פסחים דף טו, טז) לר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן
ברוקא דלמיר מחוסר כפורים כל ימות השנה טובל ומיימי פרתו
אחר התמיד ואוכל בקדשים לערב וקאמר התם דמלינה בראשו של
מנחה ופריך מכדי כל כמה דלא אחקטרי איברים לא מתחילין כשר
וכי' עד שעשאו כמי שנטמאו אימורים או שאבדו וי"ל שאני הכא
דכיון דמשחטו הכעלים את ידם לא מוז מעיקרא אימורים להקריבה
הלכן לא משחרי כשר בוריקת דס למדיה אלס התם כיון דהוה
חזי להקריבו קודם התמיד אע"פ שהמחין עד אחר התמיד והשחט
מדברנן גזירה דילמא אמו להקטיר אחר התמיד ורבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן
הקרבן פסול מחמת שאסור לזרוק הדם למתחילה משום גזירה ניהא מה שמקשה רבי"א דבפרק התכלת (מנחות דף מט, טז) משמע דלמיר
אלס למנוה ובחוספתא (פ"ד) דפסחים תניא כל הקדשים שהקריבו קודם תמיד של שחר או שעבדו אחר תמיד של בין הערבין פסולין והשחט
אי אמרנן דההוא פסול דרבנן ניהא ועוד מנן בפרק תמיד נשחט (פסחים דף טז, טז) דקאמר ר"ש ושאר כל הוצאים ששחטו על המחץ בזמן
פסח

הרהורי עזירה. תלמוד נשים קשים להכניש את כשרי יומא מגופו
של מעשה: ריחא דשפחה. המריח כשר ללי קשה לו ריח מאל
שמחאה לו: שילה דקייטא. אלול שהוא סוף הקץ קשה מקייטא. קשה
חומר מחוס הקץ של תמוז לפי שכבר נתחמם כל הארץ וגוף הצריות

בחסם הקץ שער עליו תמיד מתחמם
הוא עתה בחסם קל ומיוק: ופימניך
סוגר שפחה. מנחה שהוסק ביום
פסחים ושלא חס הוא וטוח להסיקו
בעלים מועטים: אישכא דסיוטא.
קדמת של ימות החורף (6) מחממות
את החול בידוע שהוא קשה מאל
יותר מקדמת המזערות ביומם הקץ:
וסימניך סוגר קריא. לרין עלים
מזבזים להסיקו אף זה שהארץ זונן
הגוף זונן החולי ומעיר בידוע
שהוא חולי קשה: מינמר בעשיקא
קשה מחדא. מי שלמד והסיק דעמו
ושחט קשה למור וללמוד מה ששחט
יותר ממה שלא למד: וסימניך טינא
כר טינא. טיט שגובלים אותו מטיט
חומר כותל יסן קשה לגבול יותר
מטיט של עפר חדש: מאי טעמא
דכ"ב. דלמיר תימור של תמה מפסל:
אילס זו. לאו דווקא נקט שהרי אין
קרינן לנקינה (8): למא נמשלה
אסתר כאילס. בנמס' מנילה (טו, טז)
אמרנן דאסתר אמרה מומור זה
כיון שהגיעה לבית הללמים נמלקה
הימנה שכינה אמרה אלי אלי למה
באילת, מה אילת קרניה
מפצלת לבא, ולבא
כן השחר מפעל לבא
ולבא, וירושלמי א"ר
גינאי סאליה השחר עד
שיאור המזרח ארס מהלך
ד' מילין, ומשיאר המזרח
עד שיתבן החמה ארס
מהלך ד' מילין, ואמר
השמש יצא על הארץ
ולוט בא צעירה ואמר
לדור חזי לי הווא תארי
שיאר המזרח ארס מהלך
ד' מילין, וכמו השחר
עלה ואיצו המלאכים,
היה לו לומר כמו השחר
עלה וכתב וכמו, מילה
דמיון לחברתה, כסם
שפשיאר המזרח מהלך
ד' מילין [כן סאליה השחר
עד שיאר המזרח ד'
מילין], שחטו את המזרח
והוציאוהו לבית השפחה.
פי' טעו חזו תימור של
לכנה ודמו שהארץ המזרח
ושחטו את המזרח ורזה
לילה, וכתב את הכבש
אורי תעשה בבקר, לפיכך
נפסל והוציאוהו לבית
השפחה, ואריקאנא למחני
בולחיו יום הכפורים
לא תמצא הלכנה עולה
במזרח קרוב ליום אלא
[במקום החדש, אבל אלא
הכפורים הלכנה שוקעת
שתי שעות קודם השחר,
ומי אבד דר' אבין לא זו
שנקצתה בלילה שחורף,
שלא ביוון נפסלה, ומלי
שרת מקדשן אפילו שלא
בזמנא].

קא סלקא דעמיה וורידו כהן גדול לבית הטבילה סיפא דמתמיתין הוא
וביום שטעו לשחוט את התמיד בלילה קאמר וורידו כ"ג לבית הטבילה
לשחוט תמיד אחרי הטבילה אימא הוה האי טעום: אי ניהא כשאר
ימות השנה. דלאו יוה"כ ובסוף אחד מן החדשים כשהלכנה זומחת
סמוך לעלות השחר: לא סגי דלאו כהן גדול. לא דיי עבודת שאר
ימים דלאו ככהן גדול: מאור הלכנה מי איכא. לנמוח סמוך לשחר:
ה"ק וביום הכפורים כי אמר כהן גדול כ"ג. והוציאוהו לבית השפחה
מסקנא דמילתא הוא והורידו כ"ג מילתא באפיה נפשיה היא ומהדר
לאורוי כסדר עבודה דיוה"כ והיי קאמר כשהרואה אומר כהן גדול
מורידין כ"ג יוה"כ לבית הטבילה שחרית: לא זו בלבד. לא זכא לכדו
נשחט בלילה אמרו ישר: אלס אף מליקת העוף וקמיטא המנחה
בלילה שערך. דגמרי להו משחטת דמליקת העוף וקמיטא מנחה
במקום שחטת הוצאים הם: מאי דהוה סוף. אי אפשר להחזירה:
הוא

לא מלי לקרוביה אמרנן שפיר עשאו כמי שנטמאו או שאבדו אי נמי
מדברנן גזירה דילמא אמו להקטיר אחר התמיד ורבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן
הקרבן פסול מחמת שאסור לזרוק הדם למתחילה משום גזירה ניהא מה שמקשה רבי"א דבפרק התכלת (מנחות דף מט, טז) משמע דלמיר
אלס למנוה ובחוספתא (פ"ד) דפסחים תניא כל הקדשים שהקריבו קודם תמיד של שחר או שעבדו אחר תמיד של בין הערבין פסולין והשחט
אי אמרנן דההוא פסול דרבנן ניהא ועוד מנן בפרק תמיד נשחט (פסחים דף טז, טז) דקאמר ר"ש ושאר כל הוצאים ששחטו על המחץ בזמן
פסח

